MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH GALEA DEBONO

Seduta tat-3 ta' Lulju, 2008

Appell Kriminali Numru. 30/2008

Il-Pulizija
(Spt. N. Grixti)
Vs
Andrew Agius

Il-Qorti,

Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta’ Gudikatura Kriminali talli fis-7 ta’ Settembru, 2007, bejn is-7.30 hrs u 19.30 hrs, f’ghalqa li tinsab fl-Irdum tal-Madliena, Dingli, bla hsieb li jisraq jew li jaghmel hsara kontra l-ligi, izda biss biex jezercita’ jedd li jippretendi li ghandu, waqqa’ parti minn hajt tas-sejjieh f’din l-ghalqa sabiex ghamel rampa kif ukoll haratlu din l-istess ghalqa w pogga gebel sabiex jimmarka il-propjeta’ tieghu.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta’ Gudikatura Kriminali tat-30 ta’ Jannar, 2008, li biha, wara li rat l-artikolu 85 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta’ Malta,

sabet lill-appellant hati ta’ l-akkuza kif dedotta fil-konfront tieghu w ikkundannatu ghal hlas ta’ multa ta’ mija w hmistax Euro (€115).

Rat ir-rikors tal-appellant minnu pprezentat fil-5 ta’ Frar, 2008, li bih talab li din il-Qorti joghgobha tirrevoka ghal kollox is-sentenza appellata w tilliberah minn kull imputazzjoni w htija.

Fliet l-atti kollha processwali.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellant esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Rat illi l-aggravji tal-appellant, fil-qosor, huma s-segwenti w cioe' :- li f' dan il-kaz hemm zewg verzjonijiet konfliggenti bix-xhieda tal-prosekuzzjoni jichdu li din l-art kienet zdingata u ma tinhadimx u jsostnu li kienet tinhadem minnhom, fil-waqt li x-xhieda tad-difiza jsostnu l-kuntrarju, ossia li kienet abbandunata, bil-hitan imwaqqghin, mimlija ghollieq u l-istat taghha jindika li kienet ilha ma tinhadem zmien twil. Li l-versjoni tad-difiza hija korroborata minn ritratti esebiti. Dan il-konflitt fl-provi ghandu jmur favur l-appellant. Illi l-erba' elementi tar-reat in dizamina ma kienux pruvati, ghax meta l-appellant ghamel l-att kien cert li l-art kienet tieghu w inoltre kienet zdingata w traskurata w ghalhekk ma kienetx fil-pussess tal-parti civili.

Semghet ix-xhieda mill-gdid.

Semghet it-trattazzjoni;

Rat l-ordni taghha biex il-kawza tigi rikjamata ghas-seduta tal-lum ghas-sentenza.

Ikkonsidrat;

Illi x-xhieda mismugha minn din il-Qorti jistghu jigu rijassunti kif gej:-

CHARLES AZZOPARDI xehed li din l-art fl-Irdum ta' Had Dingli kienet suggetta ghall-kuntratt ta' divizjoni bejn missieru w hutu fis-sena 1939. F' Settembru, 2007, kellu jsir access fil-kors ta' perizja, izda l-appellant xi hamest ijiem qabel kien gibed linja w waqqa' hitan. Hu kkonferma r-ritratti esebiti li kien ha hu stess fis-7 ta' Settembru, 2007. Sas-7 am. ta' dak in-nhar kollox kien sew. Fis-6pm. kien ra li l-art kienet giet mahruta w tqieghdu posti tal-gebel li filghodu ma kienux hemm. Inoltre biex l-appellant ikun jista' jidhol bil-mutur, fetah il-hajt u ghamel rampa. Gew indikati l-ghalqa mahruta, r-rampa w l-parti tal-ghalqa mhux invaza mill-appellant bl-ittri A, B u C rispettivament fuq ir-ritratt esebit.

Ix-xhud zied jghid li meta fit-12 ta' Settembru, 2007, kien qed isir access mil-Magistrat Dr. Scerri Herrera fuq proprjeta' ohra, l-appellant dak il-hin kien ammetta mal-Avukat tax-xhud li hu kien ghamel dan. Hu kien ukoll semgha dan id-diskors b' widjejh. Ikkonferma li din l-ghalqa tieghu w kienet tinhadem minn certu Spiru Busuttil.

In kontro-ezami, x-xhud qal li hu ma kienx ra lill-appellant jaghmel dawn it-tibdiliet fl-ghalqa, pero' semghu jammetti li kien hu li kien ghamilhom. Spiru Busuttil jonsob gol-art taghom. Hu ghandu tractor u kien qallu biex jahratlu din l-ghalqa. F' April kien harathielu b' tal-wicc. Minhabba l-fniek slavag li hemm u ghax m'ghandux hin jahdimha, hu kien ihalli din l-ghalqa vojta dawn l-ahhar ghaxar snin. Hu xehed li ma jafx li l-kuntratti ma jaqblux u cahad li skond is-survey plan tal-1920 jidher li din l-art mhux taghhom. Hu joqghod fuq il-pjanta li kienet saret fil-1939.

SPIRU BUSUTTIL xehed li hu kien jahrat dawn l-ghelieqi dawn l-ahhar ghaxar, hdax il-sena w li l-ahhar li kien harathom kien fl-ewwel gimgha t' April, 2007. Hu kien harat bir-romblu l-partijiet immarkati A u B fuq ir-ritratt esebit. Il-posti tal-gebel li jidhru fir-ritratt ma kienux hemm u taht is-sigra kien maghluq. Il-bdil kien sar ghall-habta ta' Settembru, 2007.

PS 426 ANTHONY PORTELLI xehed li kien irceva rapport dwar dan il-kaz minn Carmelo Azzopardi fit-8 ta' Settembru, 2007.

L-APPELLANT xehed li hu ghandu cirka 32 tomna art fl-inhawi tal-Irdum ta' Had- Dingli. Dawn tal-kumpanija. Dawn kienu kollha mitluqa kwazi w hu kien beda jirranghom bicca, bicca. Minnkejja li kienu jaghmlulu atti ta' vandalizmu w jaqtghulu s-sigar, hu kompla xorta wahda jirranghom. Fis-7 ta' Settembru, 2007, hu kien fethah il-hajt u harat l-art. Kien ukoll ghamel il-posti tal-gebel. L-art immarkata B fuq ir-ritratt mhux tieghu w ma misshiex. Ma kienx ftiehem ma sid l-art adjacenti biex jaghmel il-posti fejn ghamilhom. L-art immarkata A ma kienetx mahruta friska meta dahal fiha.

In kontro-ezami, xehed li hu ma kienx ftiehem mall-ohrajn qabel ma ghamel il-posti. Qatt ma kellmuh.

ALFRED GALEA, prodott mid-difiza, xehed li f' Settembru, 2007, l-appellant kien talbu jahrat l-ghalqa in kwistjoni w hu kien haratha bir-*rotary cultivator* u sabha iebsa w bata biex haratha.

CHARLES SANT, xhud iehor tad-difiza, xehed li f' Dicembru, 2005, kien mar ilaqqam is-sigar tal-appellant. Kien hemm sigar mejtin, l-art kienet zdingata w kien fiha gebel u haxix hazin u ghollieq. Ma gharafx l-art mir-ritratti esebiti pero'.

Ikkonsidrat;

Li kif inhu ben risaput, skond il-gurisprudenza stabbilita, l-elementi kostitwenti r-reat ta' ragjon fattasi in dizamina taht l-art.85 tal-Kodici Kriminali huma erbgha u cioe’ :-

(a) att estern li jispolja lil xi hadd minn xi haga li tkun qieghed igawdi, liema att ikun esegwit kontra l-oppozizzjoni, espressa jew prezunta, ta’ dan il-hadd iehor;

(b) il-kredenza li l-att qed isir b’ezercizzju ta’ dritt;

(c) il-koxjenza fl-agent li hu qieghed jaghmel “*di privato braccio”* dak li jmissu jsir permezz ta’ l-awtorita’ pubblika; u

(d) n-nuqqas ta’ titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi

(Ara. App. Krim. **"Il-Pulizija vs. Carmel maghruf bhala Charles Farrugia"** [17.2.1995] ; **"Il-Pulizija vs. Reno Micallef"** [6.6.1995]; **"Il-Pulizija vs. Mark John Schembri** [18.9.2002] u ohrajn).

Ikkonsidrat;

Li mill-provi fuq riassunti jidher assodat li l-appellant fis-7 ta' Settembru, 2007 kien ghamel rampa, minn bicca ghalqa li kienet fil-pussess tieghu ghall-ghalqa adjacenti w kiseb access ghal din l-ghalqa li hu harat wara li qasamha b' posti tal-gebel mill-kumplament taghha. Ma hemmx kontestazzjoni li dan kollu sar fuq ordni tal-appellant jew mill-istess appellant.

L-appellant jikkontendi li hu ghamel dan ghax il-bicca art li hu issegrega ghalih bil-posti tal-gebel li jidhru fir-ritratti esebiti mill-parti civili kienet tappartjeni lil kumpanija tieghu w tant hu hekk li dik l-art kienet zdingata w kienet tidher li ilha ma tinhadem.

Issa, fl-ewwel lok, il-fatt li ghalqa jew bicc' art tkun ilha ma tinhadem jew tinharat ma jfissirx li b' daqshekk ma tkunx tappartjeni lil haddiehor. Ma hemm ebda obbligu fuq sidien ta' artijiet agrikoli li jahdmuhom u di fatti huwa *"common knowledge*" li sfortunatament illum hemm hafna artijiet agrikoli fil-gzejjer Maltin li ghal raguni jew ohra ma jinhadmux u jinsabu zdingati. Dan pero' zgur ma jintitolax lil sidien jew okkupanti ta' artijiet vicini jew adjacenti li jinvaduhom u jokkupawhom bhallikieku kienu taghhom bla kliem u bla sliem. Lanqas ma jfisser li s-sidien legittimi ta' dak ir-raba abbandunat ikunu rrinunzjaw id-dritt ta' pussess fuqu. Il-pussess fuq il-proprjeta' kampestri ma jesigix li sid joqghod ghassa mieghu lejn u nar bil-lupara f' idu biex jilqa' lil xi invazur potenzjali.

Inoltre l-appellant mhux biss invada ghalqa izda *ex admissis* ghamel il-posti tal-gebel f' parti minn din l-ghalqa biex jissegregha minn parti ohra taghha li skondu ma tappartjenix lilu. *Ex admissis* ukoll hu ma avvicinax lil sid din il-parti tal-ghalqa adjacenti qabel ma ghamel dawn il-posti w, inqas u inqas, ottjena l-kunsens u l-qbil tieghu. Izda rrikorra ghall-fatt kompjut.

Illi l-artikolu 325 (gja art. 362) tal-Kodici Civili (Kap. 16) jiddisponi li "*Kull sid jista' jgieghel lill-gar jaghmel, bi spejjez komuni, sinjali li jidhru u li jibqghu, biex juru l-limiti tal-fondi taghhom li jmissu ma xulxin."* S' intendi dan irid isir bi qbil tat-tnejn u bil-kunsens. Jekk ma jkunx hemm dan il-qbil u kunsens, is-sid interessat ikun jista' jesperimenta l-***"actio finium regundorum*"** biex jottjeni l-iskop tieghu "*ope magisterium*" ossia billi jirrikorri quddiem il-Qorti kompetenti b' talba *ad hoc*.

Din kienet il-pozizzjoni legali li jmissu ha l-appellant u cioe' li jekk kellu xi pretensjoni dwar l-art in kwistjoni, jmissu stabilixxa min kien is-sid tal-art adjacenti, u wara li jinterpellah inutilment biex flimkien mieghu, jiffissa l-konfini, jipprocedi bil-Qorti biex iwettaq dak li jiddisponi l-artikolu 325 tal-Kap.16. u okkorrendo ukoll jaghalaq il-fond tieghu kif jiddisponi l-artikolu 326 tal-istess Kodici Civili.

Minn dan l-appellant ma ghamel xejn u bil-kredenza li l-att li kien qed jaghmel kien fl-ezercizzju ta' dritt li kellu, ghamel *di privato braccio*, dak li jmissu sar bl-awtorita' tal-Qorti kompetenti. Dan sar kontra l-oppozizzjoni almenu prezunta tas-sid tal-art adjacenti ghax hu ma kellu ebda dritt jassumi li l-pussessur ta' dik l-ghalqa kien ser jikkonsentixxi ghal qasma unilaterali taghha da parti tal-appellant. Finalment bl-okkupazzjoni ta' parti mill-ghalqa hu kien qed jivvjola l-pussess li din il-Qorti hija sodisfatta li kellu Charles Azzopardi fuq l-istess ghalqa.

Ghalhekk jirrikorru l-elementi kollha tar-reat ta' ragjon fattasi kif elenkati fil-gurisprudenza w ghalhekk ir-reat jirrizulta taht kull aspett.

Ghal dawn il-motivi l-appell qed jigi michud w s-sentenza appellata konfermata fl-intier taghha.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------